

Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu

Ratownictwo medyczne

Praca dyplomowa

Praca badawcza

Stan wiedzy na temat pierwszej pomocy funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, Straży Granicznej i Inspekcji Transportu Drogowego.

Promotor :Dr Marcin Mikos

Autor: Maciej Gamrat

Informacje o artykule:

Historia:

Data akceptacji promotora:

Data recenzji:

Data publikacji:

Słowa kluczowe:

*służba celno-skarbowa, straż graniczna,
inspekcja transportu drogowego,
pomoc, kpp*

Streszczenie:

Poniższa praca badawcza dotyczy przygotowania do udzielania pierwszej pomocy przez funkcjonariuszy służb, które nie są zaliczane do tzw. służb ratunkowych tj. Służby Celno-Skarbowej, Straży Granicznej oraz Inspekcji Transportu Drogowego. W badaniu ankietowym udział wzięło 46 funkcjonariuszy z tych formacji. Wykazano różnice w zakresie wiedzy na temat pierwszej pomocy wśród funkcjonariuszy. Wykazano niewystarczające przygotowanie prawidłowej umiejętności zbierania wywiadu SAMPLE oraz wysoki współczynnik funkcjonariuszy z uprawnieniami ratownika kwalifikowanej pierwszej pomocy. Badanie dowiodło konieczności zwiększenia liczby szkoleń z zakresu pierwszej pomocy oraz ujednoczenia metodologii szkoleń, zakresu wiedzy i sprzętu jakim dysponują te formacje.

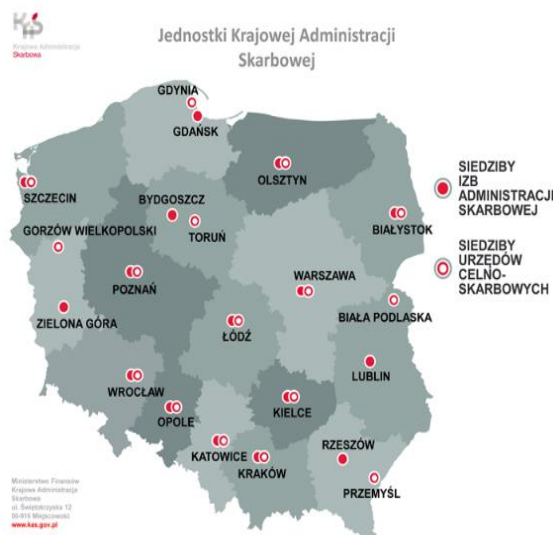
1. Wprowadzenie i przedstawienie poszczególnych formacji

Służby, o których mowa tj. Służba Celno-Skarbowa, Straż Graniczna i Inspekcja Transportu Drogowego nie zaliczają się do grupy służb ratunkowych. Często zdarza się, jednak że to funkcjonariusze tych służb są pierwsi na miejscu wypadku lub znajdują się w sytuacji, w której to od nich wymaga się udzielenia pierwszej pomocy. Dzieje się tak z racji tego, że ludzie w sytuacji kryzysowej w pierwszej kolejności zwrócą się o pomoc do funkcjonariusza w umundurowaniu, nie zważając na to do jakiej formacji należy. Wynika to z dużego zaufania polskiego społeczeństwa do jednostek mundurowych. Poniższa praca ma na celu zbadanie przygotowania funkcjonariuszy tych służb do udzielania pierwszej pomocy, posiadanego przez nich sprzętu, oraz uzyskanie informacji dotyczące sprzętu do udzielania pomocy jakim dysponują te formacje, metod i zakresu szkoleń oraz doświadczeń funkcjonariuszy związanych z udzielaniem pierwszej pomocy.

1.1. Służba Celno-Skarbowa

Służba Celno-Skarbowa jest umundurowaną formacją i wchodzi w skład Krajowej Administracji Skarbowej (KAS) utworzonej na podstawie ustawy z dnia 16 listopada 2016 roku o Krajowej Administracji Skarbowej¹. Funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej pełnią służbę w urzędach celno-skarbowych a te, podlegają izbom administracji skarbowej. Do zadań tej służby należy kontrola celno-skarbowa, wykrywanie przestępstw oraz wykroczeń skarbowych, kontrola ruchu drogowego w ograniczonym zakresie, kontrola w zakresie gier hazardowych, kontrola wyrobów akcyzowych i ich przemieszczania, ochrona granicy zewnętrznej Unii Europejskiej. Krajowa Administracja Skarbowa podlega Ministrowi Finansów i powstała w miejsce administracji celnej i podatkowej 1 marca 2017 roku. Służba Celno-Skarbowa skupia byłych funkcjonariuszy Służby Celnej i funkcjonariuszy Urzędów Kontroli Skarbowej². Od 2017 roku w tej służbie organizowane są szkolenia kwalifikowanej pierwszej pomocy trwające 5 dni zakończone egzaminem. Stan osobowy w Służbie Celno-Skarbowej na koniec grudnia 2019 roku wynosił około 11 000 funkcjonariuszy.

Rys. 1. Jednostki Krajowej Administracji Skarbowej

Źródło: mf.gov.pl

1.2. Straż Graniczna

Straż Graniczna została powołana na mocy ustawy z dnia 12 października 1990 roku o Straży granicznej³. Jest to formacja jednolita, umundurowana i uzbrojona. Głównymi jej zadaniami są ochrona granicy państwowej, przeciwdziałanie i zapobieganie nielegalnej imigracji oraz kontrola ruchu granicznego⁴. Funkcjonariusze Straży Granicznej podlegają pod Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. W strukturę Straży Granicznej wchodzi 9 oddziałów, które podlegają Komendzie Głównej Straży Granicznej. Na czele formacji stoi Komendant Główny Straży Granicznej. Posiadanie uprawnień ratownika kwalifikowanej pierwszej pomocy jest premiowane podczas ubiegania się o przyjęcie do służby. Stan osobowy w Straży Granicznej na 16 maja 2018 roku wynosił około 14 800 funkcjonariuszy.

Rys. 2. Rozmieszczenie oddziałów Straży Granicznej w Polsce.

Źródło: www.cos.strazgraniczna.pl

1.3 Inspekcja Transportu Drogowego

Inspekcja Transportu Drogowego (ITD) została powołana na mocy ustawy 6 września 2001 roku o transporcie drogowym⁵ podlega Ministerstwu Infrastruktury. W skład Inspekcji Transportu Drogowego wchodzi Główny Inspektorat Transportu Drogowego oraz 16 Wojewódzkich Inspektoratów Transportu Drogowego⁶. Do głównych zadań tej umundurowanej formacji należą: kontrola w zakresie przestrzegania przepisów przewozu drogowego rzeczy oraz osób, kontrola czasu pracy kierowców, przestrzeganie przepisów ruchu drogowego określonych w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 roku - Prawo o ruchu drogowym, pobór opłat i należności za przejazd autostradami i drogami publicznymi⁷. Pracownicy nie mają możliwość odbywania kursów kwalifikowanej pierwszej pomocy w ramach pracy. Podczas przeprowadzanych naborów do pracy w Inspekcji Transportu Drogowego, premiowane są osoby posiadające uprawnienia ratownika kwalifikowanej pierwszej pomocy. Liczba pracowników Inspekcji Transportu Drogowego wykonujących tzw. czynności kontrolne na koniec 2018 roku wynosiła ok. 400.

2. Pierwsza Pomoc i Kwalifikowana Pierwsza Pomoc (KPP)

2.1. Pierwsza Pomoc - Podstawy prawne

Pierwsza pomoc to zespół czynności podejmowanych w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego wykonywanych przez osobę znajdującą się w miejscu zdarzenia, w tym również z wykorzystaniem wyrobów medycznych i wyposażenia wyrobów medycznych, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych⁸ oraz produktów leczniczych wydawanych bez przepisu lekarza dopuszczonych do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej⁹. Do udzielania pierwszej pomocy zobowiązany jest każdy kto znajduje się w pobliżu osoby, u której doszło do zagrożenia zdrowia lub życia¹⁰.

2.2 Pierwsza Pomoc - Definicja

Forma udzielania pierwszej pomocy zależy przede wszystkim od wiedzy i umiejętności udzielającego. Samo wezwanie służb ratowniczych traktowane jest już jako udzielenie pomocy. Najważniejszymi celami pierwszej pomocy są ratowanie życia i zdrowia ludzkiego. Pierwszą pomoc dzielimy na następujące etapy:

- Ocena bezpieczeństwa oraz zabezpieczenie ratownika – tj. środki ochrony osobistej, kamizelka odblaskowa itp.;
- zabezpieczenie miejsca zdarzenia
- wezwanie pomocy;
- ocena funkcji życiowych;
- zebranie informacji lub wywiadu;
- w przypadku braku oznak życia – przystąpienie do resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- zaopatrywanie urazów, złamań lub krwawień;
- wsparcie psychiczne.

Są to najczęściej wykonywane czynności w ramach pierwszej pomocy.¹¹ W przypadku nie udzielenia pomocy osobom poszkodowanym mówimy o przestępstwie opisanym w art. 162§1 kodeksu karnego¹², za które sankcją jest pozbawienie wolności do 3 lat¹³.

2.3 Kwalifikowana Pierwsza Pomoc

Kwalifikowana Pierwsza Pomoc może być udzielana przez osoby posiadające tytuł ratownika. Czynności, które w ramach kwalifikowanej pierwszej pomocy może wykonywać ratownik określa ustawa z dnia 8 września 2006 roku o Państwowym Ratownictwie Medycznym¹⁴. są to :

- resuscytacja krążeniowo-oddechowa, bez przyrządowa i przyrządowa, z podaniem tlenu oraz zastosowaniem według wskazań defibrylatora zautomatyzowanego;
- tamowanie krwotoków zewnętrznych i opatrywanie ran;
- unieruchamianie złamań i podejrzeń złamań kości oraz zwichnięć;
- ochronę przed wychłodzeniem lub przegrzaniem;
- prowadzenie wstępnego postępowania przeciwwstrząsowego poprzez właściwe ułożenie osób w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, ochronę termiczną osób w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego;
- stosowanie tlenoterapii biernej;
- ewakuację z miejsca zdarzenia osób w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego;
- wsparcie psychiczne osób w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego;
- prowadzenie wstępnej segregacji medycznej.

Aby zdobyć tytuł ratownika należy odbyć kurs Kwalifikowanej Pierwszej Pomocy, którego zakres merytoryczny został zatwierdzony przez wojewodę i ukończyć egzamin z wynikiem pozytywnym¹⁵. Nie każdy może brać udziału w kursie, ponieważ wymagana jest przynależność do podmiotu lub organizacji,

wymienionych w art. 15 ustawy z dnia 8 września 2006 roku o PRM¹⁶ Większość służb mundurowych deleguje swoich funkcjonariuszy na kursy KPP, szczególnie jednostki Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG)¹⁷. Odnosząc się jednak do Służby Celno-Skarbowej i Straży Granicznej należy podkreślić funkcjonariusze tych jednostek, również mogą nabyć status ratownika. Takie umiejętności są szczególnie potrzebne przy zabezpieczeniu działań operacyjnych zabezpieczeniu treningów strzeleckich oraz w miejscach o wzmocnionym natężeniu podróży np. lotniskach i dworcach. Funkcjonariusze tych służb posiadają na wyposażeniu środki przymusu bezpośredniego oraz broń palną, w przypadku ich użycia lub wykorzystania funkcjonariusz ma obowiązek udzielić osobie wobec, której użył powyższe środki pierwszej pomocy jeśli osoba ta nie stanowi już zagrożenia¹⁸.

3. Część Badawcza

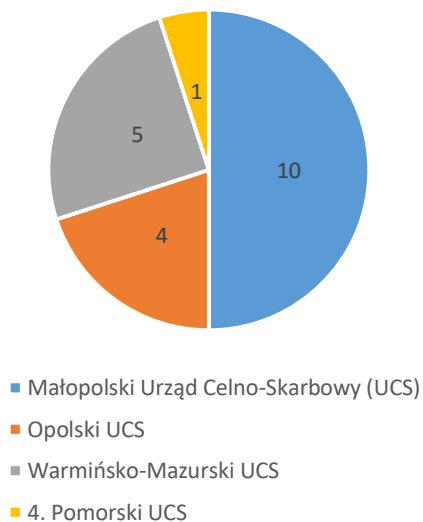
3.1. Analiza wyników badania.

W badaniu udział wzięło 46 funkcjonariuszy z 3 formacji. Zostali poproszeni o wypełnienie ankiety zawierającej 20 pytań jednokrotnego wyboru oraz wielokrotnego wyboru o charakterze zamkniętym.

3.1.1 Wyniki dotyczące Służby Celno-Skarbowej

W badaniu wzięło udział 20 (43% uczestników badania) funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej (SC-S) z czterech jednostek. Wykres nr 1 przedstawia dane dotyczące miejsca pełnienia służby wykres nr 2 przedstawia dane dotyczące stażu pracy funkcjonariuszy.

Wykres nr 1. Służba Celno-Skarbowa – miejsce pełnienia służby uczestników badania

Wszyscy funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej biorący udział w ankiecie, jako charakter wykonywanej pracy wskazali odpowiedź Praca/Służba w terenie, wykonywanie czynności kontrolnych. Żaden z funkcjonariuszy nie posiada wykształcenia medycznego. Tytuł ratownika kwalifikowanej pierwszej pomocy wśród badanych funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej uzyskało 2 z nich. Poniżej przedstawiam dane dotyczące częstotliwości szkoleń oraz miejsca odbywania szkoleń (wykres nr 3) oraz dane dotyczące instruktorów, osób przeprowadzających szkolenia lub kursy z zakresu pierwszej pomocy (tabela nr 1).

Wykres nr 2. Służba Celno-Skarbowa - staż pracy uczestników badania

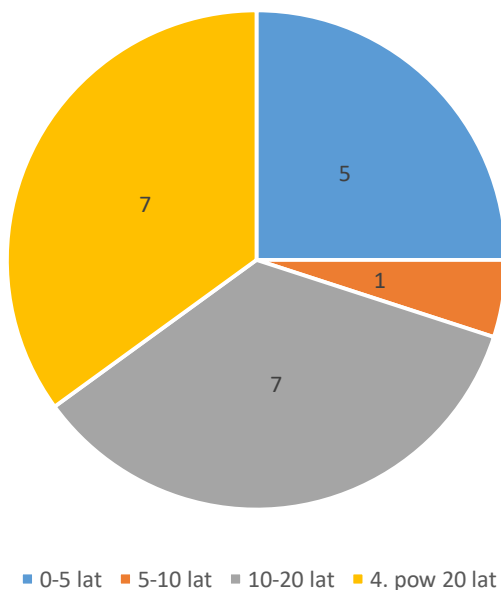

Tabela nr 1. Służba Celno-Skarbowa - Prowadzący szkolenia z zakresu pierwszej pomocy

Dane dotyczące instruktorów pomocy, funkcjonariuszy	Liczba funkcjonariuszy przeszkolonych przez danego instruktora
Ratownik Medyczny spoza formacji	13 (65%)
Funkcjonariusz/pracownik posiadający uprawnienia do prowadzenia szkoleń z zakresu pierwszej pomocy	4 (20%)
Funkcjonariusz/pracownik posiadający tytuł Ratownika Medycznego	1 (5%)
Lekarz systemu spoza formacji	0
Żadne z powyższych	1 (5%)

Wykres nr 3. Służba Celno-Skarbowa – dane dotyczące szkoleń z zakresu pierwszej pomocy

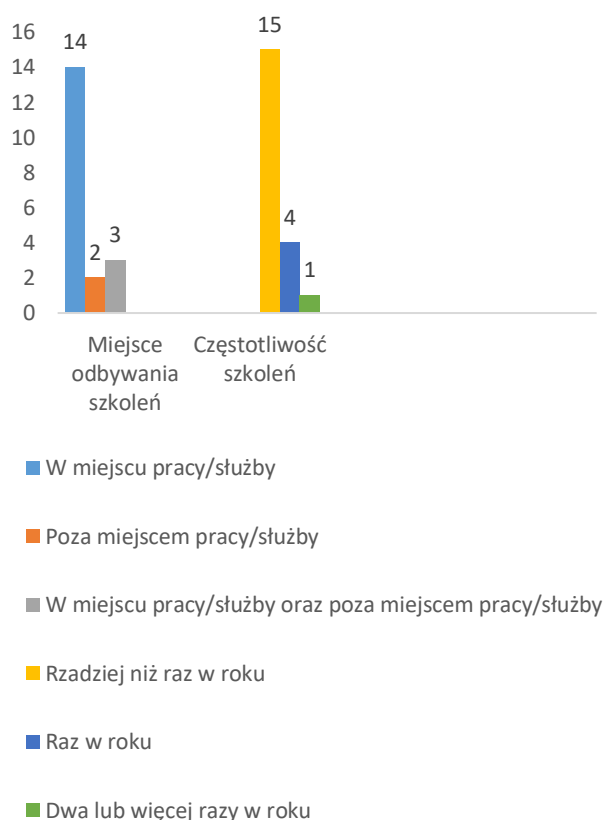

Tabela nr 2. Służba Celno-Skarbowa - Sprzęt używany do szkoleń z zakresu pierwszej pomocy w jednostce organizacyjnej

Nazwa sprzętu	Liczba funkcjonariuszy, którzy korzystali z niego podczas szkolenia
Manekin (fantom) os. dorosła	16 (80%)
Manekin (fantom) dziecko	8 (40%)
Manekin (fantom) niemowlę	4 (20%)
Automatyczny Defibrylator Zewnętrzny	6 (30%)
Trenażer AED (treningowy AED)	10 (50%)
Zestaw (torba) PSP R1	7 (35%)
Zestaw R0	1 (5%)
Inny zestaw (apteczka)	8 (40%)
Przyrządy do zabezpieczania urazów kończyn	7 (35%)
Zestaw opatrunkowy	12 (60%)
Inny sprzęt	6 (30%)

Tabela nr 3. Służba Celno-Skarbowa - Metody przeprowadzania szkoleń z zakresu pierwszej pomocy w jednostce organizacyjnej

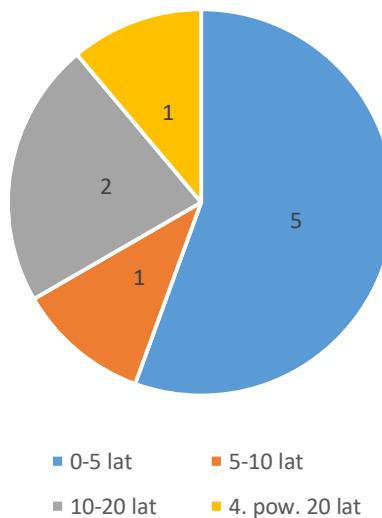
Metoda	Liczba funkcjonariuszy szkolonych za pomocą danej metody
Wykład	17 (85%)
Zajęcia praktyczne	17 (85%)
Pokaz	10 (50%)
Prezentacja (film)	9 (45%)
Scenki, przykładowe sytuacje, w których należy wykorzystać wiedzę z zakresu pierwszej pomocy	9 (45%)
Inne metody	3 (15%)

W Badaniu uzyskano informacje o metodach szkolenia funkcjonariuszy oraz zakresu zdobytej wiedzy o pierwszej pomocy. Poniżej przedstawiono wyniki (tabela nr 3 oraz tabela nr 4).

Tabela nr 4. Służba Celno-Skarbowa - Zakres wiedzy obejmujący odbywane szkolenie z zakresu pierwszej pomocy

Zakres wiedzy	Liczba funkcjonariuszy przeszkolonych danego zakresu z
Resuscytację Krążeniowo Oddechową	20 (100%)
Tamowanie krwawień	17 (85%)
Zabezpieczenie kończyn po urazach/amputacjach	14 (70%)
Pomoc osobom poszkodowanym w wypadkach komunikacyjnych	16 (80%)
Zabezpieczenie miejsca wypadku drogowego	18 (90%)
Obsługa Automatycznego Defibrylatora Zewnętrznego (AED)	14 (70%)
Zebranie wywiadu/informacji o poszkodowanym (wywiad SAMPLE)	11 (55%)
Pierwsza pomoc u osób wyciągniętych z wody (podtopionych)	8 (40%)
Pierwsza pomoc u dzieci (15 uciśnień : 2 wdechy, 5 wdechów ratunkowych)	14 (70%)
Postępowanie w przypadku zakrztuszeń u osób dorosłych	16 (80%)
Postępowanie w przypadku zakrztuszeń u dzieci	16 (80%)
Ewakuacja poszkodowanego w przypadku niebezpieczeństwa	19 (95%)
Żadne z powyższych	0

Wykres nr 4. Straż Graniczna – staż pracy/służby uczestników badania

3.1.2 Wyniki dotyczące funkcjonariuszy Straży Granicznej.

W badaniu udział wzięło 9 (20% uczestników badania) funkcjonariuszy Straży Granicznej (SG) z 3 oddziałów. Poniżej przedstawiono dane dotyczące miejsca pełnienia służby, stażu służby – wykres nr 4.

W ankiecie udział wzięli funkcjonariusze z:

- Śląski Oddział Straży Granicznej – 5 os.
- Karpacki Oddział SG – 3 os.
- Warmińsko-Mazurski oddział SG – 1 os.

Wszyscy funkcjonariusze Straży Granicznej biorący udział w badaniu pełnią służbę w terenie i wykonują czynności kontrolne. Warto podkreślić fakt, że na 9 z nich aż 5 (56%) z nich posiada tytuł ratownika kwalifikowanej pierwszej pomocy. Poniżej prezentuje dane dotyczące częstotliwości oraz miejsca odbywania szkoleń (wykres nr 5) oraz dane dotyczące szkoleń tj. sprzętu (tabela nr 5), metodologii (tabela nr 6), zakresu wiedzy (tabela nr 7) oraz osób prowadzących szkolenia lub kursy (tabela nr 8).

Tabela nr 5. Straż Graniczna - Sprzęt używany do szkoleń z zakresu pierwszej pomocy w jednostce organizacyjnej

Nazwa sprzętu	Liczba funkcjonariuszy, którzy korzystali z niego podczas szkolenia
Manekin (fantom) os. dorosła	9 (100%)
Manekin (fantom) dziecko	4 (44%)
Manekin (fantom) niemowlę	3 (33%)
Automatyczny Defibrylator Zewnętrzny	2 (22%)
Trenażer AED (treningowy AED)	8 (89%)
Zestaw (torba) PSP R1	4 (44%)
Zestaw R0	2 (22%)
Inny zestaw (apteczka)	4 (44%)
Przyrządy do zabezpieczania urazów kończyn	3 (33%)
Zestaw opatrunkowy	1 (11%)
Inny sprzęt	1 (11%)

Wykres nr 5. Straż Graniczna – dane dotyczące szkoleń z zakresu pierwszej pomocy

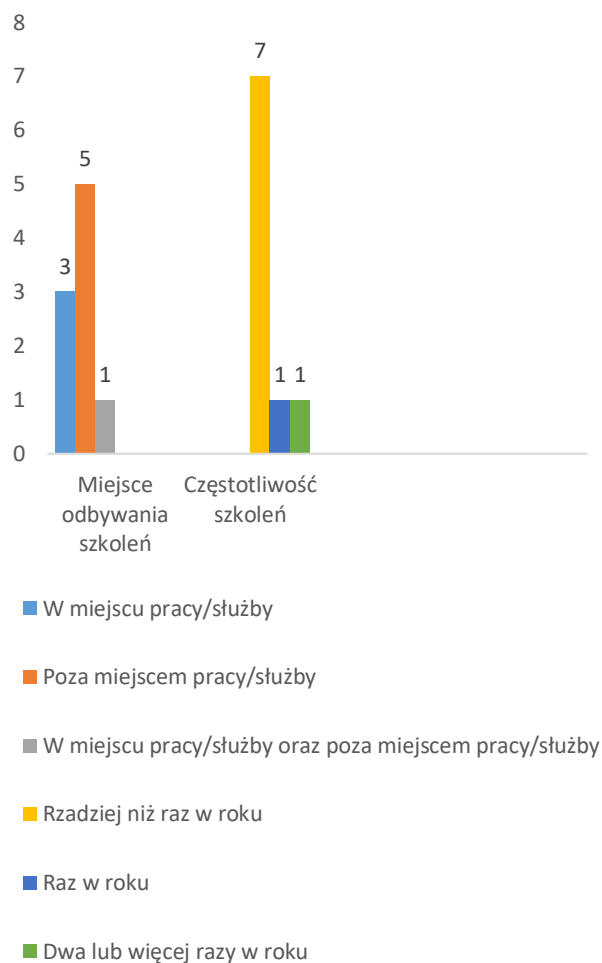

Tabela nr 6. Straż Graniczna - Metody przeprowadzania szkoleń z zakresu pierwszej pomocy w jednostce organizacyjnej

Metoda	Liczba funkcjonariuszy szkolonych za pomocą danej metody
Wykład	8 (89%)
Zajęcia praktyczne	8 (89%)
Pokaz	4 (44%)
Prezentacja (film)	2 (22%)
Scenki, przykładowe sytuacje, w których należy wykorzystać wiedzę z zakresu pierwszej pomocy	1 (11%)
Inne metody	0

Wykazano, że funkcjonariusze Straży Granicznej jako jedyni nie byli szkoleni przez ratowników medycznych spoza formacji. W Służbie Celno-Skarbowej 65 % funkcjonariuszy zostało przeszkolonych przez ratownika spoza formacji a w Inspekcji Transportu Drogowego 82 % pracowników

Tabela nr 7. Straż Graniczna - Zakres wiedzy obejmujący odbywane szkolenie z zakresu pierwszej pomocy

Zakres wiedzy	Liczba funkcjonariuszy przeszkolonych danego zakresu z
Resuscytację Krążeniowo Oddechową	9 (100%)
Tamowanie krwawień	8 (89%)
Zabezpieczenie kończyn po urazach/amputacjach	8 (89%)
Pomoc osobom poszkodowanym w wypadkach komunikacyjnych	8 (89%)
Zabezpieczenie miejsca wypadku drogowego	8 (89%)
Obsługa Automatem Defibrylatora Zewnętrznego (AED)	5 (56%)
Zebranie wywiadu/informacji o poszkodowanym (wywiad SAMPLE)	5 (56%)
Pierwsza pomoc u osób wyciągniętych z wody (podtopionych)	5 (56%)
Pierwsza pomoc u dzieci (15 uciśnień : 2 wdechy, 5 wdechów ratunkowych)	7 (78%)
Postępowanie w przypadku zakrzuszeń u osób dorosłych	6 (67%)
Postępowanie w przypadku zakrzuszeń u dzieci	8 (89%)
Ewakuacja poszkodowanego w przypadku niebezpieczeństwa	8 (89%)
Żadne z powyższych	0

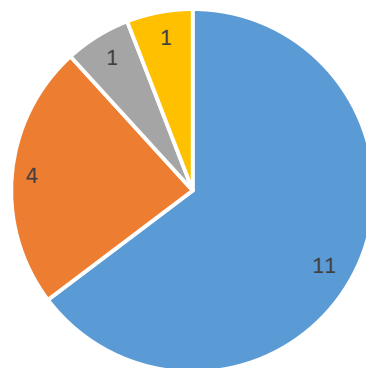
Tabela nr 8. Straż Graniczna - Prowadzący szkolenia z zakresu pierwszej pomocy

Dane dotyczące instruktorów pierwszej pomocy, szkolących funkcjonariuszy	Liczba funkcjonariuszy przeszkolonych przez danego instruktora
Ratownik Medyczny spoza formacji	0
Funkcjonariusz/pracownik posiadający uprawnienia do prowadzenia szkoleń z zakresu pierwszej pomocy	4 (44%)
Funkcjonariusz/pracownik posiadający tytuł Ratownika Medycznego	3 (33%)
Lekarz systemu spoza formacji	1 (11%)
Żadne z powyższych	1 (11%)

3.1.3 Wyniki dotyczące pracowników Inspekcji Transportu Drogowego.

W badaniu wzięło udział 17 (37% uczestników badania) pracowników Inspekcji Transportu Drogowego. Poniżej przedstawiono dane dotyczące miejsca pełnienia służby (wykres nr 6) oraz stażu pracy (wykres nr 7). Wśród pracowników Inspekcji Transportu Drogowego, 16 pracuje w terenie i prowadzi czynności kontrolne a jeden z badanych pracuje w charakterze pracownika biurowego.

Wykres nr 6. Inspekcja Transportu Drogowego – miejsce pełnienia służby uczestników badania

- Małopolski WITD
- Generalny Inspektorat Transportu Drogowego
- Opolski WITD
- Podkarpacki WITD

Wykres nr 7. Inspekcja Transportu Drogowego – staż pracy/służby uczestników badania

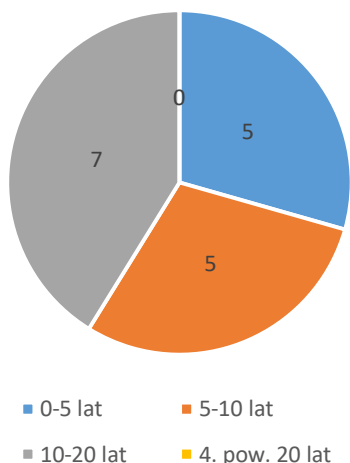

Tabela nr 9. Inspekcja Transportu Drogowego - Sprzęt używany do szkoleń z zakresu pierwszej pomocy w jednostce organizacyjnej

Nazwa sprzętu	Liczba funkcjonariuszy, którzy korzystali z niego podczas szkolenia
Manekin (fantom) os. dorosła	16 (94%)
Manekin (fantom) dziecko	10 (59%)
Manekin (fantom) niemowlę	12 (71%)
Automatyczny Defibrylator Zewnętrzny	4 (24%)
Trenażer AED (treningowy AED)	13 (76%)
Zestaw (torba) PSP R1	7 (41%)
Zestaw R0	4 (24%)
Inny zestaw (apteczka)	7 (41%)
Przyrządy do zabezpieczania urazów kończyn	10 (59%)
Zestaw opatrunkowy	13 (76%)
Inny sprzęt	3 (18%)

Tabela nr.10. Straż Graniczna - Metody przeprowadzania szkoleń z zakresu pierwszej pomocy w jednostce organizacyjnej

Metoda	Liczba funkcjonariuszy szkolonych za pomocą danej metody
Wykład	13 (76%)
Zajęcia praktyczne	14 (82%)
Pokaz	10 (59%)
Prezentacja (film)	9 (53%)
Scenki, przykładowe sytuacje, w których należy wykorzystać wiedzę z zakresu pierwszej pomocy	12 (71%)
Inne metody	2 (12%)

Wśród badanych pracowników Inspekcji Transportu Drogowego nikt nie posiada wykształcenia medycznego. Tytuł ratownika kwalifikowanej pierwszej pomocy posiada 11 (65%) z 17 pracowników. Poniżej przedstawiono dane dotyczące częstotliwości oraz miejsca odbywania szkoleń (wykres nr 8) oraz dane dotyczące szkoleń tj. sprzętu (tabela nr 9), metodologii (tabela nr 10), zakresu wiedzy (tabela nr 11) oraz osób prowadzących szkolenia lub kursy (tabela nr 12).

Tabela nr 11. Inspekcja Transportu Drogowego - Zakres wiedzy obejmujący odbywane szkolenie z zakresu pierwszej pomocy

Zakres wiedzy	Liczba funkcjonariuszy przeszkolonych danego zakresu z
Resuscytację Krążeniowo Oddechową	17 (100%)
Tamowanie krwawień	15 (88%)
Zabezpieczenie kończyn po urazach/amputacjach	16 (94%)
Pomoc osobom poszkodowanym w wypadkach komunikacyjnych	15 (88%)
Zabezpieczenie miejsca wypadku drogowego	17 (100%)
Obsługa Automatycznego Defibrylatora Zewnętrznego (AED)	13 (76%)
Zebranie wywiadu/informacji o poszkodowanym (wywiad SAMPLE)	9 (53%)
Pierwsza pomoc u osób wyciągniętych z wody (podtopionych)	6 (35%)
Pierwsza pomoc u dzieci (15 uciśnięć : 2 wdech, 5 wdechów ratunkowych)	16 (94%)
Postępowanie w przypadku zakrztuszeń u osób dorosłych	12 (71%)
Postępowanie w przypadku zakrztuszeń u dzieci	10 (59%)
Ewakuacja poszkodowanego w przypadku niebezpieczeństwa	17 (100%)
Żadne z powyższych	0

Wykres nr 8. Inspekcja Transportu Drogowego – dane dotyczące szkoleń z zakresu pierwszej pomocy

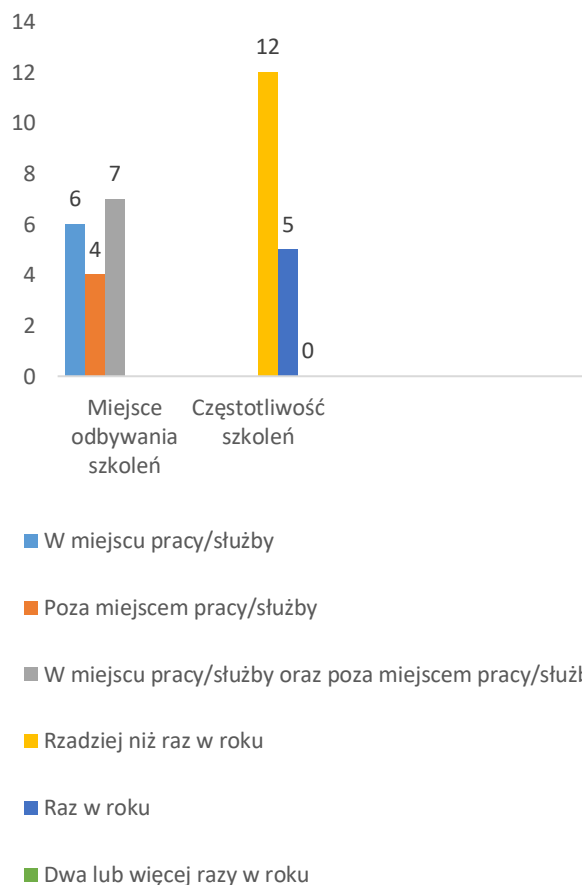

Tabela nr 12. Inspekcja Transportu Drogowego - Prowadzący szkolenia z zakresu pierwszej pomocy

Dane dotyczące pierwszej pomocy, szkoleń funkcyjniarzy	Liczba funkcyjniarzy przeszkolonych przez danego instruktora
Ratownik Medyczny spoza formacji	14 (82%)
Funkcyjniarz/pracownik posiadający uprawnienia do prowadzenia szkoleń z zakresu pierwszej pomocy	1 (6%)
Funkcyjniarz/pracownik posiadający tytuł Ratownika Medycznego	0
Lekarz systemu spoza formacji	1 (6%)
Żadne z powyższych	1 (6%)

3.2 Opinie badanych funkcjonariuszy.

Na pytanie „Czy uważa Pani/Pan, że przeprowadzane szkolenia z zakresu pierwszej pomocy wystarczająco uzupełniają Pani/Pana wiedzę ?” badani odpowiadali następująco:

- Raczej tak – 20 funkcjonariuszy
- Zdecydowanie tak – 11 funkcjonariuszy
- Raczej nie – 6 funkcjonariuszy
- Zdecydowanie nie – 9 funkcjonariuszy

Niemal połowa badanych nie jest usatysfakcjonowana z przeprowadzanych szkoleń z zakresu pierwszej pomocy.

4. Resuscytacja Krążeniowo Oddechowa.

4.1 Doświadczenie funkcjonariuszy związane z resuscytacją krążeniowo oddechową.

W badaniu zweryfikowano udział wszystkich funkcjonariuszy w prowadzeniu resuscytacji krążeniowo oddechowej. Wykazano, że 7 (15%) spośród 46 funkcjonariuszy prowadziło resuscytację krążeniowo oddechową w powiązaniu z wykonywaną pracą lub służbą. W tym 4 (57%) z 7 prowadziło resuscytację samodzielnie a 3 (43%) z 7 z pomocą innych osób. Poniżej zamieszczono dane dotyczące wspomnianych resuscytacji

Ankietowani wykazali, że w 4 (57%) z 7 przeprowadzonych resuscytacji udało się przywrócić funkcje życiowe. W badaniu wykazano, że w 5 (71%) z 7 przypadków zaprzestano prowadzenia resuscytacji krążeniowo oddechowej po przybyciu na miejsce Zespołu Ratownictwa medycznego a w 2 (29%) z 7 przypadków po przywróceniu funkcji życiowych. Wykazano, że podczas prowadzonej resuscytacji krążeniowo oddechowej 4 (57%) z 7 funkcjonariuszy wykonywało jedynie uciśnięcia, a 3 (43%) z 7

prowadziło pełną resuscytację czyli uciśnięcia i wentylację. Podczas prowadzonej resuscytacji 2 (29%) z 7 badanych użyło automatycznego defibrylatora zewnętrznego AED, a pozostałe 5 (71%) z 7 w trakcie resuscytacji nie miało dostępu do defibrylatora.

Wszystkie te przypadki miały miejsce podczas pełnienia służby, potwierdza to konieczność przeprowadzania wysokiej jakości szkoleń wśród funkcjonariuszy.

5. Wnioski.

1. Większość badanych funkcjonariuszy (67%), uważa że przeprowadzane szkolenia wystarczająco uzupełniają ich wiedzę.
2. W badaniu wykazano konieczność zwiększenia liczby przeprowadzanych szkoleń 74 % badanych odbywa szkolenia z pierwszej pomocy rzadziej niż raz w roku.
3. Wykazano, że podczas przeprowadzanych szkoleń tylko 41% funkcjonariuszy zostało przeszkolonych z zasad udzielania pierwszej pomocy osobom wyciągniętym z wody (podtopionymi).
4. Należy zwiększyć nacisk na pozorację tzw. scenki podczas szkolenia, które najlepiej oddają warunki w jakich działamy podczas udzielania pierwszej pomocy, wykazano że tylko 50% badanych brało udział w pozoracjach podczas szkoleń.
5. Wykazano, że wszyscy badani byli przeszkoleni w zakresie resuscytacji krążeniowo oddechowej.
6. Wykazano, że 18 (39%) badanych posiada uprawnienia ratownika kwalifikowanej pierwszej pomocy. Stwierdzono różnice w poszczególnych formacjach w liczbie funkcjonariuszy posiadających uprawnienia ratownika kwalifikowanej pierwszej pomocy, 64% w Inspekcji Transportu Drogowego, 56% w Straży Granicznej oraz 10% w Służbie Celno-Skarbowej.
7. Pracownicy Inspekcji Transportu Drogowego jako jedyni z badanych służb nie mają możliwości uzyskania uprawnień ratownika kwalifikowanej pierwszej pomocy w powiązaniu z pełnioną funkcją.

5.1 Dyskusja.

W Służbie Celno-Skarbowej, Straży Granicznej i Inspekcji Transportu Drogowego służy lub pracuje łącznie około 2600 funkcjonariuszy. Dla porównania w Państwowej Straży Pożarnej – jednej z głównych służb ratunkowych służy ponad 30000 osób (dane na 31.12.2018)¹⁹. Funkcjonariusze omawianych służb wykonując czynności kontrolne najczęściej na drogach, niejednokrotnie są świadkami wypadków lub zdarzeń podczas, których zachodzi konieczność udzielenia pierwszej pomocy. W 2018 roku w Polsce doszło do 31 674 wypadków, w których zginęło 2862 osoby a rany odniosło 37 359 osób – jak wynika z danych Komendy Głównej Policji²⁰. Z pewnością należy stworzyć schemat współpracy Służby Celno-Skarbowej, Straży Granicznej i Inspekcji Transportu Drogowego z jednostkami Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego. Taki schemat współpracy został opisany w pracy Krzysztofa Kafla, Dr. Marcina Mikosa i Dr. Magdaleny Żurowskiej Ratowanie ludzkiego życia w strefie niebezpiecznej – badanie ankietowe w aglomeracji krakowskiej²¹, chodziło o współpracę między Państwową Strażą Pożarną i Zespołami Ratownictwa Medycznego. Kluczową rolę w ratowaniu ludzkiego życia i zdrowia odgrywa czas, funkcjonariusze powyższych służb często są pierwszym zespołem na miejscu zdarzenia. Należy szkolić ich w taki sposób aby jak najlepiej wykorzystali czas przed przyjazdem służb ratunkowych poprzez zabezpieczenie miejsca zdarzenia, zapewnienie bezpieczeństwa, utworzenie drogi dojazdowej dla służb ratunkowych tzw. korytarz życia, o którym mowa w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym²², zabezpieczenie poszkodowanych, udzielenie im fachowej pomocy oraz zebranie najważniejszych informacji. Kluczowym jest premiowanie osób podnoszących swoje kwalifikacje w zakresie pierwszej pomocy oraz funkcjonariuszy posiadających uprawnienia ratownika kwalifikowanej pierwszej pomocy.

6. Piśmiennictwo.

1. Ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej Dz. U. 2016 poz. 1947
2. Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej Dz. U. 1990 Nr 78 poz. 462
3. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym 1) 2) Dz. U. 2001 Nr 125 poz. 1371
4. Ustawa z dnia 8 września 2006 roku o Państwowym Ratownictwie Medycznym Dz. U. 2006 Nr 191 poz. 1410
5. www.gitd.gov.pl
6. A. Kopta, J. Mierzejewski, G. Kołodziej „Kwalifikowana Pierwsza Pomoc” pzwł wyd.I-5 dodruk 2018
7. David A. Zidemana, Emmy D.J. De Buckb, Eunice M. Singletaryc, Pascal Cassand, Athanasios F. Chalkiase, Tomas R. Evansf, Christina M. Hafnerg, Anthony J. Handleyh, Daniel Meyrani, Susanne Schunder-Tatzberj, Philippe G. Vandekerckhovek wytyczne ERC 2015, Rozdział IX
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny Dz. U. 1997 Nr 88 poz. 553
9. Krzysztof Kafel, dr Marcin Mikos, dr Magdalena Żurowska, Katedra Bioinformatyki i Zdrowia Publicznego Wydziału Lekarskiego i Nauk o Zdrowiu Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Zakład Ratownictwa Medycznego Wydziału Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum UJ, Ratowanie ludzkiego życia w strefie niebezpiecznej – badanie ankietowe w aglomeracji krakowskiej
10. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym z późniejszymi zmianami Dz. U. 1997 Nr 98 poz. 602
11. www.straz.gov.pl
12. statystyka.policja.pl

7. Abstract

The level of knowledge of first aid Emergency Services, Tax and Customs Service, Border Guards and Road Transport Inspection officers.

The main objective of the thesis concerns the principles of providing first aid by officers of services not related to the so-called Emergency Services, Border Guards and Road Transport Inspection. Forty six officers from various formation participated in the survey. The results shown the differences in the field of knowledge of first aid among officers. The results indicated insufficient preparation connected with "SAMPLE" interviewing skills and shown high ratio of qualified first aid rescuer. The study shown necessity of increasing the amount of training concerning first aid and standardizing the training methodologies, scope of knowledge and the equipment at disposal of the formations mentioned above.

¹ Ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej Dz. U. 2016 poz. 1947

² Ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej Dz. U. 2016 poz. 1947

³ Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej Dz. U. 1990 Nr 78 poz. 462

⁴ Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej Dz. U. 1990 Nr 78 poz. 462

⁵ Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym 1) 2) Dz. U. 2001 Nr 125 poz. 1371

⁶ www.gitd.gov.pl

⁷ Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym 1) 2) Dz. U. 2001 Nr 125 poz. 1371

⁸ Ustawa z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych Dz. U. z 2019 r. poz. 175, 447, 534

⁹ Ustawa z dnia 8 września 2006 roku o Państwowym Ratownictwie Medycznym Dz. U. 2006 Nr 191 poz. 1410

¹⁰ Rozdział I podstawy prawne kwalifikowanej pierwszej pomocy M. Mikos, A. Matonóg w Kwalifikowana Pierwsza Pomoc pzwł wyd.I-5 dodruk 2018 A. Kopta, J. Mierzejewski, G. Kołodziej

¹¹ David A. Zidemana, Emmy D.J. De Buckb, Eunice M. Singletaryc, Pascal Cassand, Athanasios F. Chalkiase, Thomas R. Evansf, Christina M. Hafnerg, Anthony J. Handleyh, Daniel Meyrani, Susanne Schunder-Tatzberj, Philippe G. Vandekerckhovek wytyczne ERC 2015, Rozdział IX

¹² Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny Dz. U. 1997 Nr 88 poz. 553

¹³ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny Dz. U. 1997 Nr 88 poz. 553

¹⁴ Ustawa z dnia 8 września 2006 roku o Państwowym Ratownictwie Medycznym Dz. U. 2006 Nr 191 poz. 1410

¹⁵ Ustawa z dnia 8 września 2006 roku o Państwowym Ratownictwie Medycznym Dz. U. 2006 Nr 191 poz. 1410

¹⁶ Ustawa z dnia 8 września 2006 roku o Państwowym Ratownictwie Medycznym Dz. U. 2006 Nr 191 poz. 1410

¹⁷ Rozdział I podstawy prawne kwalifikowanej pierwszej pomocy M. Mikos, A. Matonóg w Kwalifikowana Pierwsza Pomoc pzwł wyd.I-5 dodruk 2018 A. Kopta, J. Mierzejewski, G. Kołodziej

¹⁸ Rozdział I podstawy prawne kwalifikowanej pierwszej pomocy M. Mikos, A. Matonóg w Kwalifikowana Pierwsza Pomoc pzwł wyd.I-5 dodruk 2018 A. Kopta, J. Mierzejewski, G. Kołodziej

¹⁹ https://www.straz.gov.pl/panstwowa_straz_pozarna/krajowy_system_ratowniczo_gasniczy

²⁰ <http://statystyka.policja.pl/st/ruch-drogowy/76562,Wypadki-drogowe-raporty-roczne.html>

²¹ Krzysztof Kafel, dr Marcin Mikos, dr Magdalena Żurowska, Katedra Bioinformatyki i Zdrowia Publicznego Wydziału Lekarskiego i Nauk o Zdrowiu Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Zakład Ratownictwa Medycznego Wydziału Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum UJ

Ratowanie ludzkiego życia w strefie niebezpiecznej – badanie ankietowe w aglomeracji krakowskiej,

²² Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym z późniejszymi zmianami Dz. U. 1997 Nr 98 poz. 602